

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/1. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Seja širjega sosveta UJU Poverjeništvo Ljubljana

dne 17. aprila 1924.

Po sklepu seje ožjega sosveta UJU poverj. Ljubljana se vrši dne 17. aprila (na veliki četrtek) 1924 seja širjega sosveta v »Narodnem domu« v Celju ob 9. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Poročilo poverjenika tovariša L. Jelenca.
2. Poročilo tajnika tov. R. Dostala.
3. Poročilo blagajnika tov. M. Fegica.
4. Stališče organizacije radi izpremembe prosvetne uprave v Sloveniji. — Poroča tov. P. Fleré.
5. Materijalne zadeve učiteljstva v zvezi z novim činovniškim zakonom. — Poroča tov. Iv. Dimnik.
6. Določitev časa, kraja in dnevnega reda pokrajinske skupščine.
7. Predlogi, nasveti in slučajnosti.

UJU poverjeništvo Ljubljana,

dne 9. aprila 1924.

Rudolf Dostal,
tajnik.

Luka Jelenc,
poverjenik.

Opomba: Eventualne predloge naj pošljejo okrajna društva poverjeništvu najmanj 3 dni pred sejo. — Po 14. členu pravil UJU so člani širjega sosveta: člani ožjega sosveta in vsi predsedniki okrajnih društev. Prisotnost vseh članov na seji je obvezna. Ako se kak član ne more udeležiti seje, naj pooblasti namestnika. Zastopana morajo biti vsa društva! Seja je javna in ima pravico udeležbe vsak organiziranec, kolikor glede tajnosti seje drugače ne določi širji sosvet. Po čl. 40. a) plačajo predsednikom oziroma namestnikom stroške okrajna društva. Predsednike oziroma zastopnike okrajnih društev, ki potujejo v Celje preko Ljubljane, opozarjamo, da odhaja vlak iz Ljubljane v Celje ob 5.28 zjutraj.

LISTEK.

Pedagoški zbornik 1923

(Dalje.)

III. Prva študija — Načelne misli glede izobraževanja osnovnošolskih učiteljev. K. Ozvald, bi naj bila nekaka akademska razprava, ki pa ji manjka bistveno, namreč — znanstvenega raziskovanja. Zato nam tudi ne more podati novih odkritij in izsledkov, temveč ponavlja povečini že znane misli in nazore, ki vedno ne držijo. Tako zveni primer otroka z divjakom, ki ga treba vedno obrezovati, privezovati in čuvati, precej banalno ter nikakor ne ustreza več zahtevam moderne pedagogike, ki stavi vso vzgojo na povsem drugi temelji. Otrok se naj razvija sam potem aktivnega dela, potem samoudejstvovanja in učitelj nikakor nima pravice, da ga obreže in prikrajša po svojih vizorih.* V vseh drugih državah so mogočne struje, ki se bore za novo pojmovanje vzgoje in za novo šolo tako: »Die entschiedenen Schulreformer«, poleg drugih struj v Nemčiji švicarska in francoska »L'education nouvelle«, ruska »delovna šola« itd. Celo naše učiteljstvo hoče organizirati šolo na tem principu, na pr. v Št. Janžu na Dravskem polju. Zato so taka naziranja o vzgoji nekam čudna.

Tudi sicer ne gre študija dovolj globoko in končno zahteva, naj prevzame vzgojo učiteljskega naraščanja sred-

* Proti takemu pojmovanju vzgoje sem se jaz boril v pretežnem delu svoje knjizice ter sem se dokopal tudi do pozitivnih rezultatov, ki bi lahko dali nekaj smernic i drugim narodom. Preko teh izsledkov ne more noben naš pedagog, ki se hoče resno baviti z vzgojo in ki mu je do stvarnosti.

Plače učiteljstva po novem uradniškem zakonu.

(Brez draginskih doklad.)

II. Kategorija: učitelj(ice) in otroške vrtarice z mataro na učiteljskišču.

Službena leta	Položajna grupa	Letna plača v dinarjih:								Letna plača v dinarjih:								Opomba								
		osnovna	položajna	stanarina	a) osnovnošolski učitelji				polni	75 %	osnovna	položajna	stanarina	b) meščanskošolski učitelji												
					skupaj letno									skupaj mesečno					skupaj letno				skupaj mesečno			
					s stanarino									s stanarino					s stanarino				s stanarino			
					polno	75 %	polno	75 %						polno	75 %	polno	75 %		polno	75 %	polno	75 %	polno	75 %	polno	75 %
Din	Din	Din	Din p	Din p	Din	Din p	Din p	Din p	Din	Din	Din	Din p	Din p	Din	Din p	Din p	Din p									
1.—2.	5	3600	1162	1200	900	5352	5032	446	—	421	—	—	—	5352	5032	446	—	421	Pred uspos. izpitom							
3.	—	—	1920	—	—	6120	5820	510	—	485	—	—	—	6120	5820	510	—	485	3 leta pripravnički							
4.—6.	4	3720	2040	—	—	7500	7260	630	—	605	—	—	—	7560	7260	608	—	605	učitelj(ce) in vrtarice s 3 in več leti							
7.—8.	4	4440	—	1500	1125	8580	8205	715	—	683 75	—	—	—	8580	8205	788 50	—	782 12	—							
9.	—	—	3600	—	—	9540	9165	795	—	763 75	—	—	—	9540	9165	840 50	—	840 12	—							
10.—12.	3	5160	—	—	—	10260	9885	855	—	822 75	—	—	—	10260	9885	940 50	—	906 12	isti z 8 in več leti							
13.—14.	—	—	5880	—	—	10680	10065	915	—	883 75	—	—	—	10680	10065	1000 50	—	972 12	—							
15.	—	—	4800	—	—	12180	11805	1015	—	983 75	—	—	—	12180	11805	1116 50	—	1082 12	šol. nadzorniki z 12 leti in gornji s 14 in več leti							
16.—18.	2	6600	—	1800	1350	13200	12705	1100	—	1062 50	—	—	—	13200	12705	1210	—	1168 75	—							
19.—20.	—	—	7320	—	—	13820	13470	1160	—	1122 50	—	—	—	13820	13470	1276	—	1234 75	—							
21.	—	—	6000	—	—	15720	15270	1310	—	1272 50	—	—	—	15720	15270	1441	—	1369 75	—							
22.—24.	—	—	8280	—	—	16980	16230	1390	—	1352 50	—	—	—	16980	16230	1559	—	1487 75	šol. nadzorniki s 15 leti in učitelji in vrtarice z 20 in več leti							
25.—27.	1	—	9240	—	—	17640	17190	1470	—	1432 50	—	—	—	17640	17190	1617	—	1575 75	—							
28.—30.	—	—	10440	—	—	18840	18390	1570	—	1532 50	—	—	—	18840	18390	1727	—	1685 75	—							
31. in 32.	—	—	15 1/2 % 12000	—	—	20400	19950	1700 50	—	1603 —	—	—	—	20400	19950	22440	—	21951 1870 50	1829 30							

Pripombe k tabelam.

Do usposobljenostnega izpita učitelj(ice) ne napredujejo in prejema le 60% položajne plače (čl. 44).

Samci, vdovci in ločeni brez otrok, ki ne živijo v skupnem gospodinjstvu z drugimi osebami, proti katerim imajo zakonito dolžnost vzdrževanja, dobe le 75% stanarine (čl. 38).

Če sta mož in žena v državni službi v istem kraju, jima pripada skupaj samo ena stanarina, in sicer večja, (čl. 38).

Z 31. službenim letom se zviša osnovna pla-

ča za 15%, kar se šteje po 32 službenem letu tudi v pokojnino (čl. 31).

Meščanskošolski učitelji s strokovnim izpitom prejema 10% doklado od rednih prejemkov (osn. pl., pol. pl. in stanarine), ki se pa ne šteje v pokojnino (čl. 7. ur. zak. in čl. 12. razvrstilne uredbe).

Doklada za otroke znaša: do izpolnjenega 6. leta 360 Din, do 12. leta 600 Din, nadalje 960 Din letno za vsakega otroka (čl. 41. in 42.).

Naturalna stanovanja se vračunajo v stanarina (čl. 39).

Kier so cene stanovanj izredno visoke se zviša stanarina: v I. drag. raz. za 30%, v II. razr. za 20% in v III. razr. za 10% (čl. 37.).

Učitelj(ice) brez mature se šteje službena doba od usposobljenostnega izpita, drugače od zrelostnega izpita.

Šteje se doba od prvega nameščenja in le faktična službena doba.

Vse tovarišice in tovariše, ki imajo kakoršnakoli vprašanja k tabelam glede uvrstitve in o drugih zadevah naj takoj sporoče svoja vprašanja, da jim odgovorimo v listu.

Vestnik meščanskih šol.

—c Službe na meščanskih šolah. Učitelji, ki žele službovati na meščanskih šolah, se naj prijavijo z zasebnim pismom pri poročevalcu za meščanske šole dr. Leopoldu Poljancu ter navedejo: 1. Kdaj so napravili zrelostni in usposobljenostni izpit in s kakšnim uspehom? 2. V kateri strokovni skupini (tudi petje in telovadba) hočejo poučevati? Na deških meščan-

skih šolah, na katerih se vzgajajo tudi deklice, namerava prosvetni oddelek postaviti literarne učiteljice, ki bi poučevale mimo obveznih predmetov ženska ročna dela. Od teh učiteljic zahteva, da so v ženskih ročnih delih res spretni; prednost pa imajo one, ki so dovršile gospodinjstvo (kuharsko) šolo. Priglasa se podatki o šolanju je poslati poročevalcu za meščanske šole. Učitelji in učiteljice morajo vsaj že eno leto službovati na

osnovni šoli. Prijave je poslati do konca meseca aprila 1924.

Iz Čehoslovaške republike.

—čh Statistika češkoslovaških šol. Češkoslovaški pedagoški zavod J. A. Komenského je izdal uradno statistiko o stanju šol v ČSR leta 1921. Po tej statistiki je bilo na Češkoslovaškem 1. decembra 1921. leta 13.636 osnovnih šol z 1.804.006

nja šola in univerza, ni dovolj podprta ter ne izvira logično iz celotne študije in iz premis. Če zahteva vzgoja učiteljskega naraščanja temeljitih reform, jih zahteva istotako celotni sistem šolstva, jih zahteva istotako tudi srednja šola in univerza. Če govori študija o tem, da naj služi šola življenju, pomisli čitatelj celo prej na hibe naših gimnazij, realk in univerze nego na hibe učiteljske, ki je vsaj po svoji funkciji v službi življenja. Zato se mi zdi to drzen skok in nezadostna rešitev problema vzgoje učiteljskega naraščanja, če jo prepustimo kratkomalo in brezpogojno današnji srednji šoli in univerzi.

Kako naj prevzame univerza, da že ne govorim o srednji šoli, vzgojo vsega naroda, ko niti kompromisa med znanstvenim delom in med pripravo akademske mladine na praktične poklice ne more preboleti, ko ne more dati filozofske fakulteta dovolj pedagoške naobrazbe niti naraščanju srednješolskega učiteljstva? Institucija univerze ima tako močne, tradicije ter temelji na stoletja trajajočem zgodovinskem razvoju, ki ga v današnjem družabnem redu niti noče niti ne more prekiniti. Sploh pa manjka tudi drugih pogojev za realizacijo takega narta, sposobnih profesorjev itd.

Možno je, da študija predvideva te reforme učiteljske vzgoje šele za daljno bodočnost, ko se bosta v temeljih reformirali že srednja šola in univerza. Toda tudi za ta slučaj je brez globlje vrednosti, ker z reformami učiteljske vzgoje, ki je predpogoj za vzgojo naroda, ne moremo in ne smemo čakati. To bi značilo zapisati se — hiranju in smrti. Tukaj treba drugih, hitrejših in učinkujočih reform, ki se dajo tudi realizirati in ki bi imele prave uspehe. Zato se mi zdi čudno, da se

vkljub vednim klicem osnovnošolskega učiteljstva ne zgledajo učne osebe z učiteljskišč, ki še niso povsem okostenele v današnji obliki šole.

Prva študija tako ne more nuditi učiteljstvu veliko, kar bi ga lahko poglabilo, mu pokazalo nove cilje, nove poti, nove smernice. Končni postulat ni znanstveni izsledek, temveč le dogma, v katero učiteljstvo lahko veruje ali tudi ne.

Druga študija — Pedagogij na filozofskih fakultetah, dr. Paver Strmšek — nam tudi ne podaja mnogo novega in niti tega namena nima. To bi naj bil le predlog za diskusijo. Zdi pa se mi, da je študija premalo tehtna, da bi jo lahko vzeli za bazo kake znanstvene, stvarne diskusije. Da se lahko o kakem predlogu res diskutira, je treba gotove probleme že razviti ter jih za diskusijo pripraviti. Ne bom tu podrobneje analiziral posameznih misli, ker sem se nekaterih glavnih dotaknil že v kritiki prve študije, ampak preidem takoj k tretji študiji, ki je nekak centum v letošnjem Zborniku in ki mu daje, rekel bi, pravo lice. Naslov — O virih duhovnega in kulturnega življenja — s podnaslovom — Kulturno-pedagoške smernice, Čibej Franjo — nam obeta namreč zelo veliko. Toda naj povem prej še nekaj uvodnih misli, ki me v tem trenutku mučijo, preden prestopim k študiji sami.

IV. Od vsake študije, od vsake razprave in razprave moramo zahtevati, da bodi stvarna, da izražaj misli jasno in določno, zahtevati moramo eksaktnosti in preciznosti. Le tako se lahko dokopljemo do novih spoznanj, le tako pride do konkretnih rezultatov. Preden govorim znanstvenik, določim kolikor mogoče natančno vsebino vseh terminov, ki jih

hoče rabiti, ustvari si eventualno tudi nove eksaktne termine, ki jih potrebuje, da pride problemu, ki ga je načel, do dna. Študija, ki operira z neznanstvenimi in neeksaktnimi termini, ostane le besedičenje brez konkretne vsebine. Za današnjo dobo ne zadostuje več, da bi govorili v kaki mistični, lažipoezični obliki, ki ima lahko vsebino, pa ni potrebno, da bi jo imela. In če jo ima, ovira ravno oblika, da bi se lahko dokopali do nje. Vsaka še tako preprosta trditev mora biti stvarno utemeljena in znanstvenik se ne more nikdar dotikati s površnimi ocenami problemov, ki jih zadostno ne pozna, nikdar ne more vrvati v svoje raziskovanje konvencionalnih fraz, ki se upirajo vsakemu količnej kritičnemu duhu. Nadalje je študija, ki nima za temelj lastnih misli, nujno le kompilacija tujih misli ter je brez vsake vrednosti za kulturni razvoj in napredek — dočim je vsaka še tako primitivna in barbarska misel, ki nam odkrije kaj novega, korak naprej v znanstvenem delu in iskanju. Če pa kdo nima dovolj lastnih misli in kritičnega duha, lahko po potrebi referira ali prevede pomembne študije tujih narodov, seveda v primernih obliki. Vse to velja zlasti za našo pedagogiko, kjer potrebujemo ustvarjanja, raziskavanja, kritičnega motrenja, ne potrebujemo pa kompilacij in plagiranja. Tudi mi moramo začeti hoditi z lastnimi nogami, kajti ustvariti moramo svojo samolastno noto v pedagogiki, raziskati moramo sami probleme, ki se tičejo samo nas. In teh principov se mora držati tudi Zbornik, držati se jih mora ravno tako študija »O virih duhovnega in kulturnega življenja«.

V. Ne zanikujem, da sem nalašč postavil te logične zahteve, in sicer z namenom, da pokažem neresnost pričujoče